

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi puutavaranmittauslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi puutavaranmittauslakia. Lakiin otettaisiin tehdasmittausta koskevat säännökset. Puutavaran luovutus- ja työmittaus suoritetaan yhä useammin tehdasmittauksena, joka tapahtuu erityisellä mittausasemalla tai puun jalostuspaikalla. Tehdasmittauksen jälkeen mittaerä on vain harvoin yksilöitävissä. Ehdotuksen tavoitteena on ennaltaehkäistä tehdasmittauksen mahdollisia epäkohtia ja parantaa siinä heikomman osapuolen oikeusturvaa. Tehdasmittausta valvottaisiin valvontamittauksella.

Valvontaviranomainen voisi tarkastaa omasta aloitteestaan ennalta ilmoittamatta tehdasmittauksessa käytetyn laitteen, ohjelman tai menettelyn. Mittauslautakunta voisi tarvittaessa keskeyttää virheellisen tehdasmittauksen. Virallista mittausta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että niitä voitaisiin soveltaa myös tehdasmittausolosuhteissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Puutavaranmittauslaissa (364/91) säädetään puutavaran ja 20 irtokuutiometriä suuremman hake- tai sahapuuerän mittauksesta. Lakia voidaan soveltaa myös runkokuun oksien mittaamiseen. Lakia ei sovelleta jalostetun puutavaran mittaukseen eikä maasta vietävän tai maahan tuotavan puutavaran mittaukseen satamassa tai muussa lopullisessa mittauspaikassa. Soveltamisalallaan lain säännökset ovat ensisijaisia ja velvoittavia eli lainvastainen sopimusehto on mitätön, koska säännösten keskeisenä tarkoituksena on suojella puutavaran mittauksessa heikompaa osapuolta. Vaikka suurin osa lain säännöksistä on velvoittavia, on mittauksen osapuolilla myös mahdollisuus sopia joistakin asioista.

Käyttötarkoituksen perusteella arvioituna puutavaran mittaus tapahtuu luovutus-, työtai virallisena mittauksena. Luovutusmittauksella todetaan sopimuksessa edellytetty puutavaran määrä ja laatu kauppahinnan määrittämistä varten. Työmittauksella todetaan työn tuloksen paljous palkan tai muun korvauksen määräämistä varten. Virallinen mit-

taus voidaan luokitella asianosaisen tarkastus- ja oikeussuojakeinoksi. Virallisella mittauksella tarkoitetaan virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan suorittamaa luovutus- tai työmittausta, joka tapahtuu asianosaisen pyynnöstä ja jolla ratkaistaan puutavaran määrää tai laatua koskeva erimielisyys.

Käytettävät mittausmenetelmät voidaan jakaa vahvistettuihin menetelmiin ja koekäyttömenetelmiin. Vahvistetulla menetelmällä tarkoitetaan mittausmenetelmää, jonka maa- ja metsätalousministeriö on vahvistanut päätöksellään puutavaranmittauksen neuvottelukunnan esityksestä. Puutavaran mittauksen osapuolia edustavat järjestöt voivat sopia kehittyneillä olevien menetelmien ottamisesta koekäyttöön. Kone- ja kuljetusurakointia koskevassa työmittauksessa voivat asianomaisia puutavaran mittauksen osapuolia edustavien järjestöjen lisäksi myös urakanantaja ja urakoitsija sopia koekäyttömenetelmästä.

Perinteisesti puutavara on mitattu työ- ja luovutusmittausta varten metsässä. Puutavara on mitattu ennen hakkuuta pystymittausmenetelmällä, hakkuun aikana hakkuuko-

neen mittalaitteella tai metsurin työnä taikka hakkuun jälkeen tienvarsivarastolla pinomittausmenetelmällä ja kappaleittain. Tehtaalla puutavara on mitattu uudelleen raaka-aineen käytön selvittämiseksi. Vuotuinen kaupallisen puutavaran hakkuumäärä on noussut noin 50 miljoonaan kuutiometriin. Koska sama puutavaraerä voidaan joutua mittaamaan eri tarkoituksia varten useaan kertaan, vuosittain mitattavan puutavaran kokonaisuusmäärä on yli kaksinkertainen hakkuumäärään verrattuna eli noin 100 miljoonaa kuutiometriä. Saman erän moninkertainen mittaaminen heikentää osaltaan metsätalouden ja metsäteollisuuden kannattavuutta. Metsäteollisuuden kilpailukyvyyn vuoksi on tärkeää kehittää puunkorjuun ja -kuljetuksen sekä puutavaran mittauksen tehokkuutta. Nykyisin puutavara on kuljetettava tuoreena tehtaalle ja puutavaravarastot on pidettävä pieninä. Perinteinen jälkimittaus tienvarsivarastolla on henkilötyövaltaista eikä siten kustannuksiltaan kilpailukykyistä hakkuukonemittaukseen ja tehdasmittaukseen verrattuna.

Puunkorjuun koneellistumisen myötä hakkuukoneen mittalaitteella suoritettua mittauksesta on tullut yleisin luovutus- ja työmittausmenetelmä. Myös tehdasmittauksen käyttöä luovutus- ja työmittauksessa on lisätty. Erityisesti hankintakauppana mutta myös pystykauppana ostettu puutavara pyritään nykyisin mittaamaan sahalla tai kuitupuuta jalostavalla tehtaalla, jolloin on järkevää toimittaa myös korjuun ja kuljetuksen työmittaus. Tehdasmittaus tapahtuu käytännössä useimmiten puutavaran jalostuspaikalla puutavaran kuljetuksen päätteeksi. Tehdasmittauksena pidettävä puutavaranmittaus voi tapahtua myös puutavaran kuljetuksen yhteydessä esimerkiksi rautatieasemalla tai muulla vastaavalla erityisellä mittausasemalla. Tehdasmittauksen etuja ovat pienemmät mittauskustannukset sekä hyvä mittaustarkkuus kehittyneiden menetelmien ja erityisesti mittaustehtäviin koulutetun henkilökunnan ansiosta. Puutavaran laatu pystytään tehtaalla määrittämään tarkasti ja pienemmin kustannuksin kuin metsässä. Tukkien laatuhinnoittelun soveltamiseksi on tärkeää mitata tukit sahalla, koska tienvarsivarastolla ei tukkien laatua ole mahdollista tarkasti määrittää. Tehdasmitatun puutavaran osuus on nykyisin arviolta noin 10—20 % kaikesta mitatusta puutavarasta. Tulevaisuudessa tehdasmittauksen osuuden arvioidaan kasvavan voimakkaasti, koska mittaamalla puutavara vain

kerran tehtaalla saavutettaisiin arviolta kymmenien miljoonien markkojen vuosittainen säästö puunhankintakustannuksissa.

Puutavaran mittauksen rakennemuutos on tuonut mukanaan myös ongelmia. Nykyinen laki ei tarjoa riittäviä keinoja valvoa tehdasmittauksia, vaikka yksi lain keskeisiä periaatteita on heikomman osapuolen suojeleminen. Lain säädännön puutteellisuus on myös hidastanut tehdasmittauksen käyttöönottoa luovutus- ja työmittauksessa. Erityisesti tehdasmittauksessa puutavaran myyjät, metsäyöntekijät sekä metsäkone- ja kuljetusurakoitsijat ovat mittauksen suorittavaa yritystä heikommassa asemassa. Tehdasmittauksen luonteeseen kuuluu, että mitattu puutavaraerä siirtyy nopeasti mittauksen jälkeen puunjalostusprosessiin tai sekoittuu muihin mittaeriin. Lisäksi puutavaran myyjä tai työnsuorittaja on harvemmin itse läsnä tehdasmittauksessa. Virallisella mittauksella puutavaran mittauksen tarkastus- ja oikeusturvakeinona ei ole tehdasmittauksessa samaa käyttöalaa, koska virallisen mittauksen toimivuus edellyttää, että mittaerä on määrääjän yksilöitävissä. Se, että tehdasmittaus on taloudellisesti järkevä mittaustapa, ei poista mittauksen osapuolten välistä epätasapainoa. Puutavaranmittauksen neuvottelukunta on valmistellut tehdasmittauksen yleisohjeen, jonka maa- ja metsätalousministeriö antaa puutavaranmittauslain muutoksen jälkeen. Tehdasmittauksen yleisohje on puiteohje, joka tulee koskemaan kaikkia tehdasmittausolosuhteissa käytettäviä mittausten menetelmiä ja jonka tarkoituksena on luoda perusta hyvälle tehdasmittaukselle.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on parantaa tehdasmittauksessa heikomman osapuolen oikeusturvaa lisäämällä tehdasmittauksen valvontaa. Valvontamittaus on itsenäinen mittaus-toimitus, jonka tavoitteena on estää ennakolta tehdasmittauksessa mahdollisesti syntyvät ongelmat. Jokainen tehdasmittaus voi joutua virallisen mittaajan tai mittauslautakunnan suorittaman yllätystarkastuksen kohteeksi. Mittauslautakunta voi joissakin tapauksissa joutua keskeyttämään virheellisen tehdasmittauksen. Tehdasmittauksen osapuolten oikeusturva edellyttää, että valvontamittausmenettelystä on riittävän yksityiskohtaiset säännökset ja että mittauslautakunnan päätöksen voi hakea muutosta.

Tehdasmittauksen valvontaresurssien taso on turvattava, jotta osapuolten oikeusturvalla olisi mahdollisimman hyvät takeet.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen valtionaloudellisten vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi. Tehdasmittaja korvaa useimmiten valvontamittauksen kustannukset. Uudet tehtävät voidaan antaa jo olemassa olevien virallisten mittaajien ja mittauslautakunnan suoritettaviksi. Esitys ei todennäköisesti juurikaan lisää lääninoikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden työmäärää, koska uudistuksen tavoitteena on ennaltaehkäistä tehdasmittauksen mahdolliset epäkohdat.

Esityksellä on positiivinen kansantaloudellinen vaikutus, koska se lisää puutavaran mittauksen osapuolten luottamusta tehdasmittaukseen ja edistää tämän taloudel-

lisen ja tehokkaan menetelmän käyttöönottoa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Valmistelutyön tuloksia on käsitelty puutavaranmittauksen neuvottelukunnassa, joka koostuu puutavaran mittauksen sidosryhmien edustajista.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esityksellä ei ole vaikutusta Suomen kansainvälisoikeudellisiin velvoitteisiin. Suomi on Euroopan unionin (EU) jäsenenä saanut poikkeuksen Euroopan yhteisöjen sellaisen lainsäädännön osalta, joka koskee raakapuun mittausta ja luokitusta. Poikkeuksen mukaisesti Suomi saa kolmen vuoden siirtymäaikana soveltaa omaa kansallista lainsäädäntöään, jonka säännökset eivät saa muodostaa estettä raakapuun kaupalle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Pykälässä määritellään tehdasmittauksen, valvontamittauksen ja tehdasmittajan käsitteet sekä laajennetaan virallisen mittauksen määritelmää olosuhteiden muutoksiin edellyttämällä tavalla.

Tehdasmittauksella tarkoitetaan erityisellä mittausasemalla tai puutavaran jalostuspaikalla suoritettavaa mittausta. Mitattavat puutavaraerät kuljetetaan mittauspaikalle yleensä useassa kuljetuserässä. Mittauspaikalla erien tiedot rekisteröidään ja jokainen erä mitataan erikseen. Mittauksessa käytetään laitetekniikkaa, jonka tarkkuus on kontrolloitavissa. Mittauksen suorituksen jälkeen puutavaraerä siirtyy yleensä jalostusprosessiin, josta se ei ole enää uudelleen yksilöitävissä.

Tehdasmittauksen valvontaa varten on kehitetty oma mittauslaitteisto, valvontamittaus, jonka tarkoituksena on selvittää tehdasmittauksen tarkkuus.

Tehdasmittajalla tarkoitetaan 3 §:n 6 kohdassa tehdasmittauksen suorittavaa osakeyhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yh-

teisöä. Tehdasmittaja voi olla myös yksityinen elinkeinonharjoittaja. Tehdasmittajalla ei tarkoiteta toisen palveluksessa olevaa työntekijää.

5, 24 ja 25 §, 32 §:n 1 momentti, 41 §:n 2 momentti, 43 ja 44 § ja 47 §:n 1 momentti. Metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annettu laki (1474/95) on tullut voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1996. Tämän vuoksi lainkohdissa aiempaa organisaatorakennetta vastaavat termit on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota. Muita 24, 25 ja 47 §:ään ehdotettuja muutoksia perustellaan erikseen jäljempänä.

10 ja 13 §. Pykälät koskevat luovutusmittaus- ja työmittausasiakirjoja. Molempiin lainkohtiin tehdään tehdasmittauksesta johtuva muutos. Koska tehdasmittauksen jälkeen mittaerä ei ole yksilöitävissä, tehdasmittauksessa luovutusmittaus- ja työmittausasiakirjaan merkitään mitatun puutavaran sijaintipaikan sijasta mittauspaikka ja -menetelmä sekä tehdasmittaja.

11 §. Tehdasmittauksena tapahtuneen luovutusmittauksen mittauskustannuksista vastaa ostaja, jollei toisin erikseen sovita.

16 §. Pykälä ei aina nykyisellään soveltu tehdasmittaukseen, koska tehdasmittauksessa mitattua puutavaraerää ei voida yleensä enää mittauksen jälkeen yksilöidä.

24 §. Virallista mittausta pyydetään siltä metsäkeskukselta, jonka toimialueella mitattava puutavara sijaitsee tai jonka toimialueelta tehdasmitattava puutavara on hakattu. Tehdasmittauksen osalta ehdotettu käytäntö on hakijan kannalta selkein, koska virallista mittausta haetaan samasta hakkuupaikan metsäkeskuksesta riippumatta siitä, ohjautuuko hakattu puutavara tehdasmitattavaksi yhden tai useamman metsäkeskuksen alueelle.

25 §. Pykälän 2 momentissa on ollut virhe ruotsinkielisessä versiossa. Suomenkielisessä lakitekstissä on puhuttu virallisen mittauksen suullisesta pyytämisestä ja ruotsinkielisessä tekstissä virallisen mittauksen kirjallisesta pyytämisestä. Virheen sisältävä kohta on muutettu ruotsinkieliseen ehdotukseen muotoon, joka vastaa suomenkielistä lakitekstiä.

31 §. Virallisessa mittauksessa voi tehdasmittauksen kyseessä ollen olla useita asianosaisia. Kaikilla asianosaisryhmillä on oikeus saada ote toimituspöytäkirjasta.

Virallinen mittaus päättyy päätöksen antamiseen. Päätös ja muissa kuin tehdasmitaustilanteissa mitaustodistus sisältyvät pöytäkirjanotteeseen.

Tehdasmitattua ei enää yksilöitävissä olevaa puutavaraerää koskevassa virallisessa mittauksessa, jossa ei havaita virhettä, on päätöksenä virallisen mittajaan lausunto mitaustodistuksesta ja -laitteistosta sekä niiden käytöstä. Virhetilanteissa mitaustodistusta jatketaan valvontamittauksena 37 b §:n mukaisesti.

Tehdasmitattua puutavaraerää koskevassa virallisessa mittauksessa noudatetaan soveltuvin osin virallisen mittauksen mittauskustannuksia ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Tehdasmitattua puutavaraerää koskevassa virallisessa mittauksessa asianosaisia ovat myyjä/työnsuorittaja, ostaja/työnantaja ja tehdasmittaaja, joiden oikeusasemaan virallisen mittajaan päätös välittömästi vaikuttaa.

32 § 1 momentti. Asianosaisen oikeus hakea muutosta virallisen mittajaan 31 §:ssä tarkoitettuihin päätöksiin alkaa siitä kun tämä on saanut päätöksen ja mahdollisen mitaustodistuksen tiedoksi.

36 §. Tehdasmittauksen kyseessä ollen mitaustodistuksen toimituksessa voi olla useita asianosaisia, joilla kaikilla on oikeus

saada ote toimituspöytäkirjasta.

Mittaustodistusta ei anneta, jos mitaustodistuksen toimituksen kohteena on tehdasmitattu puutavaraerä, joka ei enää ole yksilöitävissä.

4 a luku. Valvontamittaus

Luku sisältää säännökset mitaustodistuksesta (37 a—37 c §), virka-avusta (37 d §), muutoksenhausta (37 e §), tehdasmittausilmoituksesta (37 f §), valvontamittauksen tarkemmasta hallinnollisesta ohjauksesta (37 g §) ja asiakirjajulkisuudesta (37 h §).

Mittaustodistus

37 a §. Pääasiallinen valvontaviranomainen on virallinen mittaja. Myös mitaustodistuksen voi toimittaa valvontamittauksen. Tarkoituksena on, että mitaustodistuksen oma-aloitteisesti vain poikkeustapauksessa. Siten mitaustodistuksen työn painopiste on käsitellä niitä valvontatapauksia, jotka viralliset mittajat ovat säännösten perusteella siirtäneet mitaustodistukselle. Viranomaisten on valvottava tehdasmittauskohteita tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ottaen huomioon eri kohteissa arviolta tehdasmitattavat puutavaramäärät, valvontaan varatut resurssit ja muut valvonnan kohdistamisen kannalta merkitykselliset seikat. Valvontamittauksesta pidettävään pöytäkirjaan merkitään valvontamittauksen aika ja paikka, valvonnan kohteena olevan tehdasmittajan nimi ja tehdasmittauksen tarkkuudesta tehdyt havainnot.

Pykälän 2 momentin mukaisesti valvontamittaus voidaan toimittaa ilman ennakkoilmoitusta. Mittaustarkkuuden selvittämiseksi on käytettävä sellaisia keinoja, ettei tehdasmittaukselle aiheuteta tarpeetonta häiriötä.

37 b §. Pykälässä on määritelty, milloin tehdasmittauksessa katsotaan olevan virhe ja mitä toimenpiteitä siitä seuraa. Normaalityypisessä virallisessa mittauksessa virheen kehottaa tehdasmittaaja poistamaan virheen ja korjaamaan mitaustuloksen. Mittaustuloksen oikaiseminen virallisen mittajaan kehoituksesta koskee virheen havaitsemisen ja korjaamisen välistä virheen kestoaikaa.

Virallinen mittaja voi myös, milloin siihen on perusteltua syytä, harkintansa mukaan antaa virheen havaitsemista edeltävää aikaa koskevassa lausunnossaan korjaus-

suosituksen osapuolille mittaustuloksen oikaisemisesta taannehtivasti virheen havaitsemista edeltävältä ajalta. Virallisen mittajaan lausunnossa otetaan huomioon ennen valvontamittausta tehdyt mittalaitteiden säädöt, tarkistukset ja muut mittaustarkkuuteen vaikuttavat tekijät. Oikaisu korjaussuosituksen johdosta voi tapahtua sopimusosapuolen eduksi tai vahingoksi. Korjaussuositus ei ole osapuolia sitova vaan ohjeellinen.

Pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, eli jos 1 momentissa tarkoitettulla tavalla virheellinen tehdasmittaus jatkuu tai jos virallinen mittaja ja tehdasmittaja ovat eri mieltä tehdasmittauksen virheestä, virallisen mittajaan on siirrettävä asia välittömästi mittauslautakunnan käsiteltäväksi.

Pykälän 3 momentin mukaiset asiat mittauslautakunnan on käsiteltävä kiireellisinä. Mittauslautakunta ratkaisee päätöksellään erimielisyyden tehdasmittauksessa havaitusta virheestä. Mittauslautakunta voi päätöksellään myös keskeyttää virheellisen tehdasmittauksen sopivaksi katsomallaan tavalla.

37 c §. Jos valvontamittauksessa tai 30 §:n 3 momentissa tarkoitettussa virallisessa mittauksessa, joka koskee tehdasmittausta, on havaittu virhe ja jos tehdasmittaus on tämän vuoksi keskeytynyt, edellytys tehdasmittauksen jatkamiselle on, että virallinen mittaja tai mittauslautakunta toteaa omasta aloitteestaan tai tehdasmittajaan pyynnöstä virheen poistetuksi.

Virka-apu

37 d §. Valvontaviranomaisella eli virallisella mittajalla tai mittauslautakunnalla on oikeus saada virka-apua suoraan poliisilta, jos virkatehtävien hoitaminen sitä edellyttää.

Muutoksenhaku

37 e §. Mittauslautakunnan päätökset valvontamittausasioissa voivat merkitä tuntuviin velvoitteiden asettamista tehdasmittajalle. Mittauslautakunnan 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa tehdasmittaja tai muu asianosainen hakea valittamalla muutosta toimivaltaiselta lääninoikeudelta. Lääninoikeuden päätökseen saa tehdasmittaja tai muu asianosainen hakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Mittauslautakunnan toimivaltaan ei kuulu ratkaista puutavaran kauppahintaa tai työn tuloksen perusteella määräytynyttä palkkaa tai

muuta korvausta koskevaa erimielisyyttä, vaan tällaiset yksityisoikeudelliset riita-asiat ratkaistaan viime kädessä tuomioistuimessa tai välimiesmenettelyssä. Koska riita-asioiden käsittelyn yhteydessä saatetaan näyttönä vedota mittauslautakunnan päätökseen ja sen perusteluihin, tulee asianosaisilla olla valitusoikeus mittauslautakunnan päätöksiin.

Pykälän 2 momentin mukaisesti mittauslautakunta voi liittää 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseensä määräyksen, joka velvoittaa tehdasmittajaan noudattamaan lainvoimaa vailla olevaa päätöstä. Asianosaisen oikeusturva edellyttää, että muutoksenhakuviranomaisen voi valituksen johdosta kumota tämän määräyksen.

Tehdasmittausilmoitus

37 f §. Jotta tehdasmittauksen valvonta on tehokasta, tehdasmittauksesta ja sen muutoksista on tehtävä lainkohdan mukainen ilmoitus, joka on myös julkinen.

Erinäisiä säännöksiä

37 g §. Säännöksen nojalla maa- ja metsätalousministeriö voi tarvittaessa antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä valvontamittauksen toimittamisesta. Ennen niiden antamista maa- ja metsätalousministeriön on kuultava puutavaranmittauksen neuvottelukuntaa, joka voi myös tehdä ehdotuksen ohjeiden ja määräysten antamiseksi.

37 h §. Tehdasmittausilmoituksen ja valvontamittauksesta laaditun pöytäkirjan julkisuus on tärkeä osa tehdasmittauksen valvontajärjestelmää. Näistä asiakirjoista ei ilmenne liike- tai ammattisalaisuudeksi luokiteltavia tietoja. Valvontamittauspöytäkirjaa ei erikseen enää tarkisteta, joten asiakirja on valvontaviranomaisen allekirjoituksen jälkeen julkinen.

38 a §. Tarkoituksena on, että tehdasmittaja maksaa useimmiten valvontamittauksesta valtiolle aiheutuneet kokonaiskustannukset. Valvontamittauksen maksun määrittämisessä noudatetaan ensisijaisesti valtion maksuperustelain (150/92) säännöksiä. Kun valvontamittaus toimitetaan mittauspaikalla tehdasmittajaan pyynnöstä, maksu määrätään valtion maksuperustelain mukaisin liiketaloudellisin perustein. Kun valvontamittaus toimitetaan mittauspaikalla ennen toiminnan aloittamista tehtävän 37 f §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisen jälkeen,

38 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista valvontamittauksen julkisoikeudellista maksua määrätessä otetaan huomioon toiminnan rekisteröimisestä ja tietoaaineiston ylläpitämisestä sekä jälkivalvonnan suunnittelusta ja muusta vastaavista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Kun valvontamittaus toimitetaan mittauspaikalla valvontaviranomaisen aloitteesta ja kun toimituksessa havaitaan, että 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus on olennaisella tavalla laiminlyöty, peritään rangaistuksenluonteinen maksu, joka koostuu suoritteiden kokonaiskustannuksista lisättynä 20 prosentin suuruisella lisämaksulla. Muut pistokokeen luontoiset valvontatoimenpiteet eivät ole maksullisia. Pykälän 3 momentin mukaan mittauslautakunta määrää valvontakustannukset tehdasmittaajan maksettaviksi.

41 § 3 momentti. 41 §:n mukaisessa muutoksenhaussa noudatetaan hallintolainkäyttölakia (589/96), joka on korvannut lain muutoksenhausta hallintoasioissa (154/50).

46 §. Tehdasmittausilmoitus ja sen muutositse ilmoitus ovat valvonnan kannalta olennaisia seikkoja. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös tällaisen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin sanktiona on sakko.

47 §. Pykälän uuden 3 momentin mukaisesti valvontaviranomaisten on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin hallintomenettelylakia (598/82) ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66).

Voimaantulosäännös. Lainmuutoksen voimaan tullessa tehdasmittausa jo harjoittavien tulee tehdä 37 f §:n mukainen ilmoitus kahden kuukauden määräajassa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maa- ja metsätalousministeriö voi 37 g §:n mukaisesti antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä valvontamittauksen toimittamisesta.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

puutavaranmittauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun puutavaranmittauslain (364/91) 3, 5, 10, 11, 13, 16, 24, 25 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 36 §, 41 §:n 2 ja 3 momentti, 43, 44, 46 ja 47 § sekä

lisätään lakiin uusi 4 a luku ja uusi 38 a § seuraavasti:

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *puutavaran mittauksella* sopimuksessa edellytetyn puutavaran määrän ja laadun toteamista kauppahinnan määrittämistä varten (*luovutusmittaus*) sekä työn tekemisestä työn tuloksen paljouden perusteella suoritettavan palkan tai muun korvauksen määrittämistä varten (*työmittaus*); puutavaran mittaus voidaan suorittaa myös pystyssä olevista puista (*pystymittaus*);

2) *perusmittauksella* asianosaisten suorittamaa luovutus- tai työmittausta;

3) *tehdasmittauksella* perusmittausta, joka tapahtuu erityisellä mittausasemalla tai puutavaran jalostuspaikalla;

4) *virallisella mittauksella* virallisen mitaajan tai mittauslautakunnan asianosaisten pyynnöstä suorittamaa luovutus- tai työmittausta; virallisella mittauksella tarkoitetaan myös 31 §:n 3 momentin mukaiseen lausun- tomenettelyyn päättyvää virallista mittausta;

5) *valvontamittauksella* virallisen mitaajan tai mittauslautakunnan omasta aloitteestaan tai tehdasmittaajan pyynnöstä suorittamaa tehdasmittauksessa käytetyn laitteen, ohjelman tai menettelyn tarkastamista;

6) *tehdasmittaajalla* tehdasmittauksen suorittavaa yhteisöä tai elinkeinonharjoittajaa;

7) *myyjällä* paitsi puutavaran myös hak- kuoikeuden luovuttajaa;

8) *ostajalla* paitsi puutavaran myös hak-

kuuoikeuden saajaa;

9) *työnantajalla* sekä työsopimuslain (320/70) mukaista työnantajaa että sellaista urakanantajaa, joka suorittaa urakoitsijalle korvauksen urakan kohteena olevan puutavara- erän määrän perusteella; ja

10) *työnsuorittajalla* sekä työsopimuslain mukaista työntekijää että sellaista urakoitsi- jaa, jolle urakanantaja suorittaa korvauksen urakan kohteena olevan puutavaraerän mää- rän perusteella.

5 §

Asianomainen ministeriö määrää virallisten mitaajien toimintapiirit (*mitaajapiirit*) ja jo- kaista mitaajapiiriä varten sen metsäkeskuk- sen, josta käsin virallinen mitaaja toimii. Ministeriö asettaa tarvittavan määrän mit- tauslautakuntia ja määrää niiden toimintapii- rit.

10 §

Puutavaran luovutusmittauksen suorittavat myyjä ja ostaja tai heidän edustajansa sopi- muksen mukaan joko yhdessä tai erikseen. Asianomaiset voivat kuitenkin mitausta toi- mittamatta sopia puutavaran määrästä ja laa- dusta.

Luovutusmittauksesta on laadittava päivät- ty asiakirja, johon merkitään seuraavat tiedot:

1) myyjän ja ostajan nimet ja osoitteet;

2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea; ja

3) mitatun puutavaran sijaintipaikka tai tehdasmittauksessa mittauspaikka, mittausmenetelmä ja tehdasmittaja.

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun 2 momentissa tarkoitettu asiakirja on laadittu.

11 §

Jos luovutusmittauksen on toimittanut myyjän ja ostajan yhteinen edustaja tai jos kysymyksessä on tehdasmittaus, on ostajan suoritettava tästä aiheutuneet mittauskustannukset, jollei toisin ole erikseen sovittu.

13 §

Puutavaran työmittaus on toimitettava silloin, kun palkka tai muu korvaus maksetaan työn tuloksen paljouden perusteella. Työmittauksen suorittaa työnantaja tai tämän edustaja, jollei toisin ole sovittu.

Asianosaiset voivat 1 momentin estämättä sopia, että luovutusmittaus korvaa erillisen työmittauksen. Työnsuorittajalle maksetaan palkka tai muu korvaus kuitenkin myös luovutusmittauksessa mahdollisesti tehtyjen mitävähennysten mukaisesta puumäärästä.

Työnantajan tulee, mikäli mahdollista, ilmoittaa työnsuorittajalle etukäteen mittaus-toimituksesta. Työmittauksesta on laadittava päivätty asiakirja, johon on merkitty seuraavat tiedot:

1) työnantajan ja työnsuorittajan nimet ja osoitteet;

2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea; ja

3) mitatun puutavaran sijaintipaikka tai tehdasmittauksessa mittauspaikka, mittausmenetelmä ja tehdasmittaja.

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun 3 momentissa tarkoitettu asiakirja on laadittu.

16 §

Asianosainen ei saa toisen asianosaisen suostumuksetta viedä puutavaraa mittauspaikalta tai muutoin sitä käsitellä eikä poistaa mittausta osoittavia merkkejä, ellei se ole tehdasmittauksen vuoksi välttämätöntä, ennen kuin mittaustulos on tullut lopulliseksi. Kuljetusvälineessä oleva puutavara saadaan tarvittaessa purkaa.

24 §

Virallista mittausta pyydetään kirjallisesti

tai suullisesti siltä metsäkeskukselta, jonka toimialueella mitattava puutavara sijaitsee tai jonka toimialueelta tehdasmitattava puutavara on hakattu. Suullisesta pyynnöstä on metsäkeskuksen annettava asianosaiselle todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vastaanotettu. Metsäkeskuksen on viivytyksettä ilmoitettava virallisen mittauksen suorittamista koskevasta pyynnöstä toiselle asianosaiselle.

25 §

Virallisen mittauksen toimittamista pyytessään asianosaisen on samalla toimitettava metsäkeskukselle selvitys siitä, milloin virallista mittausta pyytävä asianosainen on saanut tiedon perusmittauksen tuloksesta, sekä luovutusmittauksen osalta ostajan ja myyjän välillä mahdollisesti tehty kirjallinen sopimus ja työmittauksen osalta 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä. Lisäksi on ilmoitettava seuraavat tiedot, jos ne eivät ilmene edellä tarkoitetuista asiakirjoista:

1) kummankin asianosaisen nimet ja osoitteet;

2) puutavaran laji, arvioitu määrä ja sijaintipaikka;

3) mitä mittausmenetelmää käyttäen asianosaisten suorittama perusmittaus on toimitettu; ja

4) se seikka, mistä asianosaiset ovat eri mieltä.

Milloin virallisen mittauksen toimittamista on pyydetty suullisesti, on 1 momentissa mainitut asiakirjat ja tiedot toimitettava metsäkeskukselle välittömästi pyynnön esittämisen jälkeen.

Työmittauksessa työnantajan on huolehdittava tässä pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisesta metsäkeskukselle.

31 §

Virallisen mittauksen suorittamasta toimituksesta on kaikille asianosaisille annettava ote toimituksessa laadittavasta pöytäkirjasta. Virallinen mittaja allekirjoittaa otteen, joka sisältää päätöksen ja muissa kuin tehdasmitaustilanteissa mittaustodistuksen. Virallisen mittauksen päätökseen on liitettävä kirjallinen muutoksenhakuohjaus.

Jos mittaustulosta ei tarvittavien laskutoimitusten tai muun vastaavan teknisen syyn vuoksi saada selville mittaustoimituksen yhteydessä, tulee virallisen mittauksen päätöksen

sisältävä pöytäkirjanote toimittaa asianosaisille heti mittauks tuloksen selvittyä, kuitenkin viimeistään viiden vuorokauden kuluessa mittaus-toimituksen päättymisestä.

Jos virallinen mittaus koskee sellaista tehdasmitattua puutavaraerää, joka ei ole enää yksilöitävissä, eikä virallisessa mittauksessa havaita virhettä, virallisen mittajaan päätöksenä asiassa on lausunto mittausmenetelmää ja -laitteistosta sekä niiden käytöstä.

Jos virallinen mittaja havaitsee 3 momentissa tarkoitettua puutavaraerää koskevassa virallisessa mittauksessa virheen, mittaus-toimitusta jatketaan valvontamittauksena 37 b §:n mukaisesti.

32 §

Virallisen mittajaan suorittamaan mittaus-toimitukseen tyytymättömän asianosaisen on viiden päivän kuluessa siitä, kun tämä on saanut tiedon virallisen mittajaan päätöksestä pyydettävä 24 §:ssä tarkoitettulta metsäkeskukselta asian saattamista mittauslautakunnan ratkaistavaksi. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Suullisesta pyynnöstä on metsäkeskuksen annettava asianosaiselle todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vastaanotettu.

36 §

Mittauslautakunnan toimituksesta on kaikille asianosaisille toimitettava ote toimituksesta laadittavasta pöytäkirjasta. Otteen tulee muissa kuin tehdasmittaus tilanteissa sisältää mittaus todistus. Otteen allekirjoittaa puheenjohtaja.

4 a luku

Valvontamittaus

Mittaus-toimitus

37 a §

Virallisten mittajien on toimitettava valvontamittauksia siinä laajuudessa kuin se tehdasmittauksen valvonnan kannalta on tarpeen. Myös mittauslautakunta voi toimittaa valvontamittauksen. Valvontamittauksesta on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään:

- 1) valvontamittauksen aika ja paikka;
- 2) valvonnan kohteena olevan tehdasmit-tajan nimi; ja
- 3) tehdasmittauksen tarkkuudesta tehdyt havainnot.

Valvontamittaus voidaan toimittaa ilmoit-tamatta tarkastuksesta etukäteen tehdasmit-taajalle. Valvontamittaus on toimitettava siten, että tehdasmittauksen tarkkuuden kan-nalta olennaiset seikat selvitetään ja että tehdasmittaukselle ei aiheuteta tarpeetonta häiriötä.

37 b §

Tehdasmittauksessa on virhe, jos mittaus-tulos on väärä tai jos mittausmenetelmässä tai -laitteistossa taikka niiden käytössä on mittaus tarkkuuteen vaikuttava epäkohta. Jos virallinen mittaja havaitsee tehdasmittauksessa virheen, tämän on määrättävä, että tehdasmittaja poistaa virheen sekä oikaisee mittaus tuloksen niiden puutavaraerien osalta, jotka on mitattu virheen havaitsemisen ja sen korjaamisen välisenä aikana. Lisäksi virallinen mittaja antaa lausunnon asiassa virheen havaitsemista edeltävältä ajalta. Virallisen mittajaan lausunto voi sisältää suosituksen osapuolille mittaus tuloksen oikaisemisesta.

Virallisen mittajaan on siirrettävä asia välittömästi mittauslautakunnalle, jos:

1) virallisen mittajaan määräyksestä huolimatta tehdasmittauksessa havaittua virhettä ei poisteta ja tehdasmittaus jatkuu; tai

2) virallinen mittaja ja tehdasmittaja ovat eri mieltä tehdasmittauksessa havaitusta virheestä.

Mittauslautakunta ratkaisee tehdasmittauksessa havaittua virhettä koskevan erimielisyyden. Mittauslautakunta voi keskeyttää virheellisen tehdasmittauksen sopivaksi katsomallaan tavalla. Mittauslautakunnan on käsiteltävä tämän momentin mukaiset asiat kiireellisinä.

37 c §

Jos tehdasmittaus on keskeytynyt valvontamittauksessa tai virallisessa mittauksessa havaitun virheen johdosta, sitä voidaan jatkaa vasta, kun valvontaviranomainen on todennut, että virhe on poistettu.

Virka-apu

37 d §

Virallisella mittajalla ja mittauslautakunnalla on oikeus saada virka-apua poliisilta, jos valvontamittauksen toimittaminen tai tehdasmittauksen keskeyttäminen sitä vaatii.

Muutoksenhaku

37 e §

Mittauslautakunnan 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siltä lääninoikeudelta, jonka tuomiopiirissä valvontamittaus on suoritettu. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

Mittauslautakunta voi määrätä, että sen 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Tehdasmittausilmoitus

37 f §

Tehdasmittajaan on ennen tehdasmittauksen aloittamista tehtävä asianomaiselle ministeriölle mittauspaikkakohtainen ilmoitus, josta ilmenee:

- 1) tehdasmittajaan nimi, yhteystiedot ja mittauspaikka;
- 2) mittauspaikalla käytettävä mittausmenetelmä ja mittalaite; ja
- 3) mittauksen aloittamisajankohta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuneista muutoksista on tehdasmittajaan tehtävä ilmoitus asianomaiselle ministeriölle.

Erinäisiä säännöksiä

37 g §

Asianomainen ministeriö voi antaa puutavarannittauksen neuvottelukuntaa kuultuaan tarkempia ohjeita ja määräyksiä valvontamittauksen toimittamisesta.

Puutavaran mittauksen neuvottelukunta voi tehdä ehdotuksen 1 momentissa tarkoitettujen ohjeiden ja määräysten antamiseksi.

37 h §

Edellä 37 a §:ssä tarkoitettu valvontamittauksista koskeva pöytäkirja ja 37 f §:ssä tarkoitettu tehdasmittausilmoitus ovat julkisia siten kuin yleisten asiakirjain julkisuudesta annetussa laissa (83/51) säädetään.

5 luku

Mittauskustannukset

38 a §

Valvontamittauksesta peritään maksu teh-

dasmittajalta, kun valvontamittaus toimitetaan mittauspaikalla:

- 1) tehdasmittajaan pyynnöstä;
- 2) valvontaviranomaisen aloitteesta ennen tehdasmittauksen aloittamista sen jälkeen kun 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty; ja

3) valvontaviranomaisen aloitteesta ja toimituksessa havaitaan, että 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus on olennaisella tavalla puutteellinen.

Maksun määräämisessä noudatetaan muutoin, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/92) säädetään. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa maksun lisäksi peritään kuitenkin 20 prosentin suuruinen lisämaksu.

Jos mittauslautakunta toteaa 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla päätöksellään, että tehdasmittauksessa on tapahtunut virhe, tehdasmittaja on velvollinen korvaamaan valtiolle valvontamittauksesta ja tehdasmittauksen keskeyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

41 §

Asianosaisen on viimeistään muutoksenhakuajan päättymispäivänä toimitettava lääninoikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä 24 §:ssä tarkoitettulle metsäkeskukselle. Metsäkeskuksen on viipymättä lähetettävä muutoksenhakukirjelmä liitteineen, asian käsitteystä kertyneet asiakirjat ja asianomaisen virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan asian johdosta antama lausunto lääninoikeudelle.

Muutoksenhaussa on soveltuvin osin noudatettava, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

43 §

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu asianomaiselle ministeriölle. Edellä 5 §:ssä tarkoitettujen metsäkeskusten tehtävänä on ohjata virallisten mittajien ja mittauslautakuntien toiminnan käytännön järjestelyä.

44 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa 5 §:ssä tarkoitettu metsäkeskus maksaa mittauslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot, päi-

värahat ja matkakustannusten korvaukset sekä virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan ottamista apulaisista aiheutuvat kulut.

46 §

Joka menettelee 16 §:n, 18 §:n 2 momentin, 22 §:n 3 momentin, 25 §:n 3 momentin tai 37 f §:n säännösten vastaisesti, on tuomittava *puutavaranmittauslain rikkomisesta* sakkoon.

47 §

Metsäkeskuksen on hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä noudatettava soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään. Mittauslautakunnan osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämä lain mukaisissa määräaikojen

laskemisissa sovelletaan säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia (150/30) ja tiedoksiannoissa tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66).

Virallisen mittajaan on 4 a luvun mukaisissa tehtävissä noudatettava soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1996.

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitetusta tehdasmittauksesta on tehtävä 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Laki

puutavaranmittauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun puutavaranmittauslain (364/91) 3, 5, 10, 11, 13, 16, 24, 25 ja 31 §, 32 §:n 1 momentti, 36 §, 41 §:n 2 ja 3 momentti, 43, 44, 46 ja 47 § sekä

lisätään lakiin uusi 4 a luku ja uusi 38 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *puutavaran mittauksella* sopimuksessa edellytetyn puutavaran määrän ja laadun toteamista kauppahinnan määrittämistä varten (luovutusmittaus) sekä työn tekemisestä työn tuloksen paljouden perusteella suoritettavan palkan tai muun korvauksen määrittämistä varten (työmittaus); puutavaran mittaus voidaan suorittaa myös pystyssä olevista puista (pystymittaus);

2) *perusmittauksella* asianosaisten suorittamaa luovutus- tai työmittausta;

3) *virallisella mittauksella* virallisen mitaajan tai mittauslautakunnan asianosaisten pyynnöstä suorittamaa luovutus- tai työmittausta;

4) *myyjällä* paitsi puutavaran myös hakkuu oikeuden luovuttajaa;

5) *ostajalla* paitsi puutavaran myös hakkuu oikeuden saajaa;

6) *työnantajalla* sekä työsopimuslain (320/70) mukaista työnantajaa että sellaista urakanantajaa, joka suorittaa urakoitsijalle korvauksen urakan kohteena olevan puutavaraerän määrän perusteella; ja

7) *työnsuorittajalla* sekä työsopimuslain mukaista työntekijää että sellaista urakoitsi-

Ehdotus

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *puutavaran mittauksella* sopimuksessa edellytetyn puutavaran määrän ja laadun toteamista kauppahinnan määrittämistä varten (luovutusmittaus) sekä työn tekemisestä työn tuloksen paljouden perusteella suoritettavan palkan tai muun korvauksen määrittämistä varten (työmittaus); puutavaran mittaus voidaan suorittaa myös pystyssä olevista puista (pystymittaus);

2) *perusmittauksella* asianosaisten suorittamaa luovutus- tai työmittausta;

3) *tehdasmittauksella perusmittausta, joka tapahtuu erityisellä mittausasemalla tai puutavaran jalostuspaikalla;*

4) *virallisella mittauksella* virallisen mitaajan tai mittauslautakunnan asianosaisten pyynnöstä suorittamaa luovutus- tai työmittausta; *virallisella mittauksella tarkoitetaan myös 31 §:n 3 momentin mukaiseen lausun- tomenettelyyn päättyvää virallista mittausta;*

5) *valvontamittauksella* virallisen mitaajan tai mittauslautakunnan omasta aloitteestaan tai tehdasmittaajan pyynnöstä suorittamaa tehdasmittauksessa käytetyn laitteen, ohjelman tai menettelyn tarkastamista;

6) *tehdasmittaajalla* tehdasmittauksen suorittavaa yhteisöä tai elinkeinonharjoittajaa;

7) *myyjällä* paitsi puutavaran myös hakkuu oikeuden luovuttajaa;

8) *ostajalla* paitsi puutavaran myös hakkuu oikeuden saajaa;

9) *työnantajalla* sekä työsopimuslain (320/70) mukaista työnantajaa että sellaista urakanantajaa, joka suorittaa urakoitsijalle korvauksen urakan kohteena olevan puutavaraerän määrän perusteella; ja

10) *työnsuorittajalla* sekä työsopimuslain mukaista työntekijää että sellaista urakoitsi-

Voimassa oleva laki

jaa, jolle urakanantaja suorittaa korvauksen urakan kohteena olevan puutavaraerän määrän perusteella.

5 §

Maa- ja metsätalousministeriö määrää virallisten mittaajien toimintapiirit (mittaajapiirit) ja jokaista mittaajapiiriä varten sen metsälautakunnan, josta käsin virallinen mittaaja toimii. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa tarvittavan määrän mittauslautakuntia ja määrää niiden toimintapiirit.

10 §

Puutavaran luovutusmittauksen suorittavat myyjä ja ostaja tai heidän edustajansa sopimuksen mukaan joko yhdessä tai erikseen. Asianosaiset voivat kuitenkin mittausta toimittamatta sopia puutavaran määrästä ja laadusta.

Luovutusmittauksesta on laadittava päivätty asiakirja, johon merkitään seuraavat tiedot:

- 1) myyjän ja ostajan nimet ja osoitteet;
- 2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea; ja
- 3) mitatun puutavaran sijaintipaikka.

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun edellä tarkoitettu asiakirja on laadittu.

11 §

Mikäli luovutusmittauksen on toimittanut myyjän ja ostajan yhteinen edustaja on ostajan suoritettava tästä aiheutuneet mittauskustannukset, jollei muusta ole erikseen sovittu.

13 §

Puutavaran työmittaus on toimitettava silloin, kun palkka tai muu korvaus maksetaan työn tuloksen paljouden perusteella. Työmittauksen suorittaa työnantaja tai tämän edustaja, jollei muusta ole sovittu.

Asianosaiset voivat 1 momentin estämättä sopia, että luovutusmittaus korvaa erillisen työmittauksen, kuitenkin niin, että työnsuorittajalle maksetaan palkka tai muu korvaus myös luovutusmittauksessa mahdollisesti tehtyjen mittavähennysten mukaisesta puumäärästä.

Ehdotus

jaa, jolle urakanantaja suorittaa korvauksen urakan kohteena olevan puutavaraerän määrän perusteella.

5 §

Asianomainen ministeriö määrää virallisten mittaajien toimintapiirit (*mittaajapiirit*) ja jokaista mittaajapiiriä varten sen *metsäkeskukseen*, josta käsin virallinen mittaaja toimii. *Ministeriö* asettaa tarvittavan määrän mittauslautakuntia ja määrää niiden toimintapiirit.

10 §

Puutavaran luovutusmittauksen suorittavat myyjä ja ostaja tai heidän edustajansa sopimuksen mukaan joko yhdessä tai erikseen. Asianosaiset voivat kuitenkin mittausta toimittamatta sopia puutavaran määrästä ja laadusta.

Luovutusmittauksesta on laadittava päivätty asiakirja, johon merkitään seuraavat tiedot:

- 1) myyjän ja ostajan nimet ja osoitteet;
- 2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea; ja
- 3) mitatun puutavaran sijaintipaikka *tai tehdasmittauksessa mittauspaikka, mittausmenetelmä ja tehdasmittaaja*.

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun 2 momentissa tarkoitettu asiakirja on laadittu.

11 §

Jos luovutusmittauksen on toimittanut myyjän ja ostajan yhteinen edustaja *tai jos kysymyksessä on tehdasmittaus*, on ostajan suoritettava tästä aiheutuneet mittauskustannukset, jollei *toisin* ole erikseen sovittu.

13 §

Puutavaran työmittaus on toimitettava silloin, kun palkka tai muu korvaus maksetaan työn tuloksen paljouden perusteella. Työmittauksen suorittaa työnantaja tai tämän edustaja, jollei *toisin* ole sovittu.

Asianosaiset voivat 1 momentin estämättä sopia, että luovutusmittaus korvaa erillisen työmittauksen. Työnsuorittajalle maksetaan palkka tai muu korvaus kuitenkin myös luovutusmittauksessa mahdollisesti tehtyjen mittavähennysten mukaisesta puumäärästä.

Voimassa oleva laki

Työnantajan tulee, mikäli mahdollista, ilmoittaa työnsuorittajalle etukäteen mittaus-toimituksesta. Työmittauksesta on laadittava päivätty asiakirja, johon on merkitty seuraavat tiedot:

- 1) työnantajan ja työnsuorittajan nimet ja osoitteet;
- 2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea; ja
- 3) mitatun puutavaran sijaintipaikka.

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun edellä tarkoitettu asiakirja on laadittu.

16 §

Asianosainen ei toisen asianosaisen suostumuksetta saa viedä puutavaraa mittauspai-kalta tai muutoin sitä käsitellä eikä poistaa mit-tausta osoittavia merkkejä ennen kuin mit-taustulos on tullut lopulliseksi. Kuljetusväli-neessä oleva puutavara saadaan tarvittaessa purkaa.

24 §

Virallisen mittauksen toimittamista pyydetään kirjallisesti tai suullisesti siltä metsä-lautakunnalta, jonka toimintapiirissä mitatta-va puutavara sijaitsee. Suullisesta pyynnöstä on metsälautakunnan annettava asianosaisel-le todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vastaanotettu. Metsälautakunnan on viivyy-tyksettä ilmoitettava virallisen mittauksen suorittamista koskevasta pyynnöstä toiselle asianosaiselle.

25 §

Virallisen mittauksen toimittamista pyytä-essään on asianosaisen samalla toimitettava metsälautakunnalle selvitys siitä, milloin virallista mittausta pyytävä asianosainen on saanut tiedon perusmittauksen tuloksesta, sekä luovutusmittauksen osalta ostajan ja myyjän välillä mahdollisesti tehty kirjallinen sopimus ja työmittauksen osalta 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä. Lisäksi on ilmoitettava seuraavat tiedot, mi-käli ne eivät ilmene edellä tarkoitetuista asiakirjoista:

- 1) kummankin asianosaisen nimet ja osoit-

Ehdotus

Työnantajan tulee, mikäli mahdollista, ilmoittaa työnsuorittajalle etukäteen mittaus-toimituksesta. Työmittauksesta on laadittava päivätty asiakirja, johon on merkitty seuraavat tiedot:

- 1) työnantajan ja työnsuorittajan nimet ja osoitteet;
- 2) mittaustulos tai tiedot, joiden perusteel-la mittaustulos voidaan laskea; ja
- 3) mitatun puutavaran sijaintipaikka *tai tehdasmittauksessa mittauspaiikka, mittausmenetelmä ja tehdasmittaja.*

Mittaustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun 3 momentissa edellä tarkoitettu asiakirja on laadittu.

16 §

Asianosainen ei saa toisen asianosaisen suostumuksetta viedä puutavaraa mittauspai-kalta tai muutoin sitä käsitellä eikä poistaa mittausta osoittavia merkkejä, *ellei se ole tehdasmittauksen vuoksi välttämätöntä*, ennen kuin mittaustulos on tullut lopulliseksi. Kuljetusvälineessä oleva puutavara saadaan tarvittaessa purkaa.

24 §

Virallista mittausta pyydetään kirjallisesti tai suullisesti siltä *metsäkeskukselta*, jonka *toimialueella* mitattava puutavara sijaitsee *tai jonka toimialueelta tehdasmitattava puutava-ra on hakattu*. Suullisesta pyynnöstä on *metsäkeskuksen* annettava asianosaiselle todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vas-taanotettu. *Metsäkeskuksen* on viivytyksettä ilmoitettava virallisen mittauksen suoritta-mista koskevasta pyynnöstä toiselle asian-osaiselle.

25

Virallisen mittauksen toimittamista pyytä-essään asianosaisen samalla toimitettava *metsäkeskukselle* selvitys siitä, milloin viral-lista mittausta pyytävä asianosainen on saa-nut tiedon perusmittauksen tuloksesta, sekä luovutusmittauksen osalta ostajan ja myyjän välillä mahdollisesti tehty kirjallinen sopi-mus ja työmittauksen osalta 13 §:n 3 mo-mentissa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä. Li-säksi on ilmoitettava seuraavat tiedot, *jos* ne eivät ilmene edellä tarkoitetuista asiakirjois-ta:

Voimassa oleva laki

teet;

2) puutavaran laji, arvioitu määrä ja sijaintipaikka;

3) mitä mittausmenetelmää käyttäen asianosaisten suorittama perusmittaus on toimitettu; ja

4) se seikka, mistä asianosaiset ovat eri mieltä.

Milloin virallisen mittauksen toimittamista on pyydetty suullisesti, on 1 momentissa mainitut asiakirjat ja tiedot toimitettava metsälautakunnalle välittömästi pyynnön esittämisen jälkeen.

Työnmittauksen *osalta on* työnantajan huolehdittava tässä pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisesta metsälautakunnalle.

31 §

Virallisen mittajaan suorittamasta toimituksesta on kummallekin asianosaiselle annettava ote toimituksessa laadittavasta pöytäkirjasta. *Otteen, jonka virallinen mittaja allekirjoittaa, tulee sisältää mittaustodistus.* Mikäli mittaustulosta ei tarvittavien laskutoimistusten vuoksi saada selville mittaustoimituksen yhteydessä, tulee *mittaustodistuksen sisältävä pöytäkirjanote* toimittaa asianosaisille heti mittaustuloksen selvittyä.

32 §

Virallisen mittajaan suorittamaan mittaustoimitukseen tyytymättömän asianosaisen on viiden päivän kuluessa siitä, kun hän on saa-

Ehdotus

1) kummankin asianosaisen nimet ja osoitteet;

2) puutavaran laji, arvioitu määrä ja sijaintipaikka;

3) mitä mittausmenetelmää käyttäen asianosaisten suorittama perusmittaus on toimitettu; ja

4) se seikka, mistä asianosaiset ovat eri mieltä.

Milloin virallisen mittauksen toimittamista on pyydetty suullisesti, on 1 momentissa mainitut asiakirjat ja tiedot toimitettava *metsäkeskukselle* välittömästi pyynnön esittämisen jälkeen.

Työnmittauksessa työnantajan on huolehdittava tässä pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisesta *metsäkeskukselle.*

31 §

Virallisen mittajaan suorittamasta toimituksesta on *kaikille* asianosaisille annettava ote toimituksessa laadittavasta pöytäkirjasta. *Virallinen mittaja allekirjoittaa otteen, joka sisältää päätöksen ja muissa kuin tehdasmittaustilanteissa mittaustodistuksen.* Virallisen mittajaan päätökseen on liitettävä kirjallinen *muutoksenhakuohjaus.*

Jos mittaustulosta ei tarvittavien laskutoimistusten tai muun vastaavan teknisen syyn vuoksi saada selville mittaustoimituksen yhteydessä, tulee *virallisen mittajan päätöksen* sisältävä pöytäkirjanote toimittaa asianosaisille heti mittaustuloksen selvittyä, *kuitenkin viimeistään viiden vuorokauden kuluessa mittaustoimituksen päättymisestä.*

Jos virallinen mittaus koskee sellaista tehdasmitattua puutavaraerää, joka ei ole enää yksilöitävissä, eikä virallisessa mittauksessa havaita virhettä, virallisen mittajan päätöksenä asiassa on lausunto mittausten menetelmästä ja -laitteistosta sekä niiden käytöstä.

Jos virallinen mittaja havaitsee 3 momentissa tarkoitettua puutavaraerää koskevassa virallisessa mittauksessa virheen, mittaustoimitusta jatketaan valvontamittauksena 37 b §:n mukaisesti.

32 §

Virallisen mittajaan suorittamaan mittaustoimitukseen tyytymättömän asianosaisen on viiden päivän kuluessa siitä, kun *tämä* on

Voimassa oleva laki

nut tiedon *mittaustodistuksesta*, pyydettyä 24 §:ssä tarkoitetulta metsälautakunnalta asian saattamista mittauslautakunnan ratkaistavaksi. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Suullisesta pyynnöstä on metsälautakunnan annettava asianosaiselle todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vastaanotettu.

36 §

Mittauslautakunnan toimituksesta on kummallekin asianosaiselle toimitettava ote toimituksesta laadittavasta pöytäkirjasta. Otteen tulee sisältää mittaustodistus. Otteen allekirjoittaa puheenjohtaja.

Ehdotus

saanut tiedon virallisen mittaaajan päätöksestä pyydettyä 24 §:ssä tarkoitetulta *metsäkeskuksesta* asian saattamista mittauslautakunnan ratkaistavaksi. Pyyntö voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Suullisesta pyynnöstä on *metsäkeskuksen* annettava asianosaiselle todistus, josta ilmenee, milloin pyyntö on vastaanotettu.

36 §

Mittauslautakunnan toimituksesta on *kai-kille asianosaisille* toimitettava ote toimituksesta laadittavasta pöytäkirjasta. Otteen tulee muissa kun tehdasmittaustilanteissa sisältää mittaustodistus. Otteen allekirjoittaa puheenjohtaja.

4 a luku

Valvontamittaus*Mittaustoimitus*

37 a §

Virallisten mittaaajien on toimitettava valvontamittauksia siinä laajuudessa kuin se tehdasmittauksen valvonnan kannalta on tarpeen. Myös mittauslautakunta voi toimittaa valvontamittauksen. Valvontamittauksesta on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään:

- 1) valvontamittauksen aika ja paikka;
- 2) valvonnan kohteena olevan tehdasmittaaajan nimi; ja
- 3) tehdasmittauksen tarkkuudesta tehdyt havainnot.

Valvontamittaus voidaan toimittaa ilmoittamatta tarkastuksesta etukäteen tehdasmittaaajalle. Valvontamittaus on toimitettava siten, että tehdasmittauksen tarkkuuden kannalta olennaiset seikat selvitetään ja että tehdasmittaukselle ei aiheuteta tarpeetonta häiriötä.

37 b §

Tehdasmittauksessa on virhe, jos mittaus-tulos on väärä tai jos mittausmenetelmässä tai -laitteistossa taikka niiden käytössä on mittaustarkkuuteen vaikuttava epäkohta. Jos virallinen mittaaaja havaitsee tehdasmittauksessa virheen, tämän on määrättävä, että tehdasmittaaaja poistaa virheen sekä oikaisee

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mittaustuloksen niiden puutavaraerien osalta, jotka on mitattu virheen havaitsemisen ja korjaamisen välisenä aikana. Lisäksi virallinen mittaaja antaa lausunnon asiassa virheen havaitsemista edeltävältä ajalta. Virallisen mittaajan lausunto voi sisältää suosituksen osapuolille mittaustuloksen oikaisemisesta.

Virallisen mittaajan on siirrettävä asia välittömästi mittauslautakunnalle, jos:

- 1) virallisen mittaajan määräyksestä huolimatta tehdasmittauksessa havaittua virhettä ei poisteta ja tehdasmittaus jatkuu; tai
- 2) virallinen mittaaja ja tehdasmittaja ovat eri mieltä tehdasmittauksessa havaitusta virheestä.

Mittauslautakunta ratkaisee tehdasmittauksessa havaittua virhettä koskevan erimielisyyden. Mittauslautakunta voi keskeyttää virheellisen tehdasmittauksen sopivaksi katsomallaan tavalla. Mittauslautakunnan on käsiteltävä tämän momentin mukaiset asiat kiireellisinä.

37 c §

Jos tehdasmittaus on keskeytynyt valvontamittauksessa tai virallisessa mittauksessa havaitun virheen johdosta, sitä voidaan jatkkaa vasta, kun valvontaviranomainen on todennut, että virhe on poistettu.

Virka-apu

37 d §

Virallisella mittaajalla ja mittauslautakunnalla on oikeus saada virka-apua poliisilta, jos valvontamittauksen toimittaminen tai tehdasmittauksen keskeyttäminen sitä vaatii.

Muutoksenhaku

37 e §

Mittauslautakunnan 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siltä lääninoikeudelta, jonka tuomiopiirissä valvontamittaus on suoritettu. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaisissa (586/96) säädetään.

Mittauslautakunta voi määrätä, että sen 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tehdasmittausilmoitus

37 f §

Tehdasmittaajan on ennen tehdasmittauksen aloittamista tehtävä asianomaiselle ministeriölle mittauspaikkakohtainen ilmoitus, josta ilmenee:

1) tehdasmittaajan nimi, yhteystiedot ja mittauspaikka;

2) mittauspaikalla käytettävä mittausmenetelmä ja mittalaite; ja

3) mittauksen aloittamisajankohta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuneista muutoksista on tehdasmittaajan tehtävä ilmoitus asianomaiselle ministeriölle.

Erinäisiä säännöksiä

37 g §

Asianomainen ministeriö voi antaa puutavaranmittauksen neuvottelukuntaa kuultuaan tarkempia ohjeita ja määräyksiä valvontamittauksen toimittamisesta.

Puutavaranmittauksen neuvottelukunta voi tehdä ehdotuksen 1 momentissa tarkoitettujen ohjeiden ja määräysten antamiseksi.

37 h §

Edellä 37 a §:ssä tarkoitettu valvontamittauksista koskeva pöytäkirja ja 37 f §:ssä tarkoitettu tehdasmittausilmoitus ovat julkisia siten kuin yleisten asiakirjain julkisuudesta annetussa laissa (83/51) säädetään.

5 luku

Mittauskustannukset

38 a §

Valvontamittauksesta peritään maksu tehdasmittaajalta, kun valvontamittaus toimitaan mittauspaikalla:

1) tehdasmittaajan pyynnöstä;

2) valvontaviranomaisen aloitteesta ennen tehdasmittauksen aloittamista sen jälkeen kun 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty; ja

3) valvontaviranomaisen aloitteesta ja toimituksessa havaitaan, että 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus on olennaisella tavalla puut-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

teellinen.

Maksun määräämisessä noudatetaan muutoin, mitä valtion maksuperustelaissa (150/92) säädetään. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa maksun lisäksi peritään kuitenkin 20 prosentin suuruinen lisämaksu.

Jos mittauslautakunta toteaa 37 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla päätöksellään, että tehdasmittauksessa on tapahtunut virhe, tehdasmittaja on velvollinen korvaamaan valtiolle valvontamittauksesta ja tehdasmittauksen keskeyttämisestä aiheutuneet kustannukset.

41 §

Asianosaisen on viimeistään muutoksenhakuajan päättymispäivänä toimitettava lääninoikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä 24 §:ssä tarkoitettulle metsälautakunnalle. Metsälautakunnan on viipymättä lähetettävä muutoksenhakukirjelmä liitteineen, asian käsittelystä kertyneet asiakirjat ja asianomaisen virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan asian johdosta antama lausunto lääninoikeudelle.

Muutoksenhaussa on soveltuvin osin noudatettava muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia (154/50).

43 §

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Edellä 5 §:ssä tarkoitettujen metsälautakuntien tehtävänä on ohjata virallisten mittajien ja mittauslautakuntien toiminnan käytännön järjestelyä.

44 §

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa edellä 5 §:ssä tarkoitettu metsälautakunta maksaa mittauslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenen palkkiot, päivärahat ja matkakustannusten korvaukset sekä virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan ottamista apulaisista aiheutuvat kulut.

46 §

Joka menettelee 16 §:n, 18 §:n 2 momen-

Asianosaisen on viimeistään muutoksenhakuajan päättymispäivänä toimitettava lääninoikeudelle osoitettu muutoksenhakukirjelmä 24 §:ssä tarkoitettulle metsäkeskukselle. Metsäkeskuksen on viipymättä lähetettävä muutoksenhakukirjelmä liitteineen, asian käsittelystä kertyneet asiakirjat ja asianomaisen virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan asian johdosta antama lausunto lääninoikeudelle.

Muutoksenhaussa on soveltuvin osin noudatettava, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

43 §

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu asianomaiselle ministeriölle. Edellä 5 §:ssä tarkoitettujen metsäkeskusten tehtävänä on ohjata virallisten mittajien ja mittauslautakuntien toiminnan käytännön järjestelyä.

44 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa 5 §:ssä tarkoitettu metsäkeskus maksaa mittauslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot, päivärahat ja matkakustannusten korvaukset sekä virallisen mittajaan tai mittauslautakunnan ottamista apulaisista aiheutuvat kulut.

46 §

Joka menettelee 16 §:n, 18 §:n 2 momen-

Voimassa oleva laki

tin, 22 §:n 3 momentin tai 25 §:n 3 momentin säännösten vastaisesti, on tuomittava puutavaranmittauslain rikkomisesta sakkoon.

47 §

Metsälautakunnan on huolehtiessaan tämän lain mukaisista tehtävistä soveltuvin osin noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) on säädetty. Mittauslautakunnan osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

Tässä laissa olevien määräaikojen laskemisessa on sovellettava säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia (150/30) ja tiedoksiannossa tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66).

Ehdotus

tin, 22 §:n 3 momentin, 25 §:n 3 momentin tai 37 f §:n säännösten vastaisesti, on tuomittava puutavaranmittauslain rikkomisesta sakkoon.

47 §

Metsäkeskuksen on hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä noudatettava soveltuvin osin mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään. Mittauslautakunnan osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tämän lain mukaisissa määräaikojen laskemisissa sovelletaan säädettyjen määräaikain laskemisesta annettua lakia (150/30) ja tiedoksiannoissa tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66).

Virallisen mittajan on 4 a luvun mukaisissa tehtävissä noudatettava soveltuvin osin mitä hallintomenettelylaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitetusta tehdasmittauksesta on tehtävä 37 f §:ssä tarkoitettu ilmoitus kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.